

Lapsuuden arvokas arki ARVO

***LAPSUUDEN HYVINVOINNIN KEHITTÄMISYKSIKKÖ-
HANKE***

Länsi- ja Keski-Uudellamaalla

2007 - 2009

***UTVECKLINGSENHETEN FÖR VÄLFÄRD I BARNDOMEN
PROJEKT***

i Västra och Mellersta Nyland

TOIMINTASUUNNITELMA

— päivitetty 5.6.2009

Sisällysluettelo

1 LAPSUUDEN HYVINVOINNIN KEHITTÄMISYKSIKKÖ- HANKKEEN 2007 -2009 TOIMINNAN TAVOITTEET	3
2 HANKKEEN ORGANISOINTI.....	6
2.1 JOHTORYHMÄ	7
2.2 OHJAUSRYHMÄ	8
2.3 KEHITTÄMISRYHMÄT	8
2.4 TEEMAVERSTAAT	8
2.5 KUNTATYÖRYHMÄT.....	9
3 PERUSPALVELUIDEN MÄÄRITTELY HANKKEESSA.....	10
4 HANKKEEN KEHITTÄMISTOIMINTA- JA AIKATAULUTUS	11
5 TIEDOTTAMINEN.....	21
6 RAPORTOINTI JA ARVIOINTI.....	21

LIITTEET 1 – 4

1 LAPSUUDEN HYVINVOINNIN KEHITTÄMISYKSIKÖ- HANKKEEN 2007 -2009 TOIMINNAN TAVOITTEET

Hankkeen toiminnan ydinajatuksena on tukea lapsuuden hyvinvointiin liittyvien rakenteiden ja palveluiden kehittämistä Länsi- ja Keski – Uudenmaan kunnissa. Tavoitteena on koota olemassa olevaa tietoa sekä tuottaa uutta tietoa lapsuuden hyvinvoinnista ja siihen vaikuttavista tekijöistä. Myös lasten, nuorten ja perheiden osallisuuden vahvistaminen itseään koskevissa asioissa on keskeistä.

Hankkeen toiminnan lähtökohtana on poikkihallinnollisten rakenteiden muodostaminen moniammatilliselle toiminnalle sekä verkostomainen kehittämistyö (johtoryhmän linjauksen 24.10.2007 mukaisesti).

Lapsuuden hyvinvoinnin kehittämisyksikkö-hankkeen tavoitteet:

ARVO-hankkeen johto- ja ohjausryhmä ovat maaliskuussa 2008 linjanneet lapsuuden hyvinvoinnin kehittämisyksikkö- hankkeen tavoitteet seuraavasti:

1) Kehittämisyksikön toimintaedellytysten selvittäminen ja varmistaminen (organisoituminen ja mahdollistaminen)

- Lapsuuden hyvinvoinnin kehittämistoiminnan pysyvien rakenteiden suunnittelu ja käynnistäminen Länsi- ja Keski-Uudellamaalla vuoden 2009 marraskuusta alkaen
 - Pysyvän kehittämistoiminnan edellytyksiä selvittää kehittämisryhmä, jonka tavoitteena on pysyvän kehittämistoiminnan tehtävien täsmennys sekä toimintaedellytysten määrittely.

2) Sisältöjen ja toimintatapojen yhdenmukaistaminen ja kehittäminen

- Alueen eri toimijoiden ja osaajien kokoaminen yhteistyöhön
 - Hankkeessa kehitettäviä sisältöjä ovat
 - 1) poikkisektorisen rakenteen vahvistaminen,
 - 2) lasten ja nuorten psykososiaalisten palveluiden kehittäminen sekä
 - 3) osallisuuden ja kasvatuskumppanuuden kehittäminen
 - Hankkeessa kehitettäviä toimintatapoja ovat
 - 1) verkostomaisen työskentelytavan vahvistaminen kunnan sisäisessä yhteistyössä
 - 2) verkostomaisen työskentelytavan vahvistaminen kuntien välisessä yhteistyössä (kumppanuusajattelu) sekä
 - 3) käsitteiden yhdenmukaistaminen

3) Kehittämisyksikkö toimii alueensa koulutustarpeiden tunnistajana, välittäjänä ja henkilöstön osaamisen vahvistajana ja lisääjänä

➤ Henkilöstön osaamisen vahvistaminen ja lisääminen

- Hankkeessa tunnistetaan koulutustarpeita kehittämissyhmien ja kuntatyöryhmien välityksellä.
- Henkilöstön osaamista vahvistetaan sekä lisätään
 - 1) koulutuksen,
 - 2) vertaistapaamisten (moniammatillisesti toteutettuna) sekä
 - 3) kuntakumppanuuden (kuntien yhteistyö / benchmarking) menetelmin.

Johto- ja ohjausryhmän linjausten mukaisesti vuoden 2008 aikana perustetut ja toimineet kehittämissyhmät ovat edelleen priorisoineet lapsuuden hyvinvoinnin kehittämistyötä seuraavin tavoittein:

PYSYVÄN KEHITTÄMISYKSIKÖN TOIMINTAEDELLYTYKSIÄ SELVITTÄVÄ KEHITTÄMISSYHMÄ

Tavoitteet:

- 1) Pysyvän kehittämistoiminnan tehtävien täsmennys
- 2) Toimintaedellytysten määrittely

POIKKISEKTORISEN RAKENTEEN VAHVISTAMISEN KEHITTÄMISSYHMÄ

Tavoitteet:

- 1) Moniammatillisen yhteistyön ja oppilashuollon rakenteiden kehittäminen peruspalveluissa
- 2) Lastensuojelulain edellyttämän ennaltaehkäisevän työn vahvistaminen peruspalveluissa

LASTEN JA NUORTEN PSYKOSOSIAALISTEN PALVELUIDEN KEHITTÄMISSYHMÄ

Tavoitteet:

- 1) Peruspalveluiden kehittäminen lasten, nuorten ja perheiden kriisien kohtaamisessa
- 2) Avoimen / matalan kynnyksen toimintamallien kehittäminen

OSALLISUUDEN JA KASVATUSKUMPPANUUDEN KEHITTÄMISRYHMÄ

Tavoitteet:

Lapsen (- 9 kk – 18 v.) ja perheen osallisuuden vahvistaminen peruspalveluissa

- 1) Perhekeskustoiminnan kehittäminen
- 2) Moniammatillisen kumppanuusajattelun vahvistaminen
- 3) Lapsen, nuoren ja vanhempien osallisuuden hyvät käytännöt

RUOTSINKIELISEN TOIMINNAN KEHITTÄMISRYHMÄ

Tavoitteet:

- 1) Ruotsinkielisen moniammatillisen koulutuksen varmistaminen
- 2) Erityisosaamisen vahvistaminen yli kuntarajojen
- 3) Vanhemmuuden tukeminen

Johtoryhmän 12.12.2008 tekemän linjauksen mukaisesti kehittämistyötä tiivistetään vuoden 2009 aikana seuraavat teemat pääpainopistealueena:

- Ehkäisevä lastensuojelu peruspalveluissa
- Avoimen / matalan kynnyksen toimintamallien kehittäminen
- Moniammatillisen kasvatuskumppanuusajattelun vahvistaminen

Teemakohtaisesta työryhmätyöskentelystä käytetään nimitystä **teemaverstaat**.

2 HANKKEEN ORGANISOINTI

Hankkeen keskeisiä toimijoita ovat 15 Länsi- ja Keski-Uudenmaan kuntaa ¹ (vuoden 2009 alusta 13 kuntaa), oppilaitokset, alueen sosiaalialan osaamiskeskus ja muut toimijat. Hankkeen työtä ohjaa johto- ja ohjausryhmät.

Kuvio 1: Lapsuuden hyvinvoinnin kehittämissyksikkö- hankkeen 2007 – 2009 organisaatiokaavio vuoden 2008 aikana

¹ Hyvinkää, Inkoo, Järvenpää, Karjaa, Karjalohja, Kerava, Kirkkonummi, Lohja, Mäntsälä, Nurmijärvi, Pohja, Siuntio, Tammisaari, Tuusula ja Vihti. (1.1.2009 alkaen Karjaa, Pohja ja Tammisaari ovat Raasepori.)

Kuvio 2: Lapsuuden hyvinvoinnin kehittämysyksikkö- hankkeen 2007 – 2009 organisaatiokaavio vuoden 2009 aikana

Hankkeen henkilöstöresurssi on kaksi työntekijää: projektikoordinaattorina työskentelee Marianna Kokko ja erikoissuunnittelijana Heidi Gerdt. Lisäksi hankkeessa toimii osa-aikaisesti ruotsinkielisen toteutuksen yhdyshenkilönä Veronica Lundqvist Kirkkonummelta.

Kehittämysyksikön henkilöstö muodostaa asiantuntijatiimin, joka vastaa kehittämysyksikön toiminnasta erikseen tarkemmin sovittavan työnjaon mukaisesti. Tiimi toimii aktiivisesti yhteistyössä johto-, ohjaus- ja kehittämisryhmien sekä teemaverstaaiden kanssa.

2.1 Johtoryhmä

Johtoryhmään on kutsuttu keskeiset alueen päättävät virkamiehet. Johtoryhmän tehtävänä on linjata ja johtaa hankkeen toimintaa (mm. toiminnan johtaminen ja suunnittelu, sopimusten laatiminen). Johtoryhmän tehtävänä on varmistaa, että hankkeen tavoitteet, toiminta ja sisällöt vastaavat kuntien ja muiden sidosryhmien keskeisiä tarpeita ja on vaikuttavaa. (Ks. liite 1: johtoryhmän jäsenet)

2.2 Ohjausryhmä

Hankkeen ohjausryhmä koostuu lasten ja nuorten asioiden parissa työskentelevistä asiantuntijoista. Ohjausryhmän tehtävänä on vastata kehittämysyksikön sisältöjen määrittelystä, valinnasta ja toteutuksesta. Ohjausryhmä toimii kehittämysyksikölle asetettujen strategisten linjausten ja tavoitteiden operationalisoijana ja täytäntöönpanijana. (Ks. liite 2: ohjausryhmän jäsenet)

2.3 Kehittämisryhmät

Kehittämisryhmien (eri sisältöalueita) tehtävänä on vastata sisältöjen, toimintatapojen ja työmenetelmien kehittämisestä. Kehittämistyöryhmien muodostuminen tapahtuu prosessin aikana. Kehittämistyöryhmät muodostuvat moniammatillisesti ja – toimijaisesti, jolloin lähtökohtana ovat laaja-alaiset substanssien välistä yhteistyötä edellyttävät kysymykset sekä kehittämisen kohteet. Kehittämisryhmät voivat olla pysyviä tai ajallisesti ja teemallisesti rajattuja. Ne vastaavat myös täydennyskoulutusveloitteen asettamien koulutustarpeiden pohjalta tehtävästä koulutussuunnittelusta ja käytännön opetuksen organisoinnista yhdessä kuntien sekä tutkimus- ja oppilaitosten kanssa.

Kehittämisryhmien työskentely käynnistettiin keväällä 2008 johto- ja ohjausryhmien sisällöllisten linjausten perusteella. Vuoden 2009 alusta kehittämisryhmien työskentely priorisoituu tavoitteiden mukaisesti teemaverstaisiin (ks. alla).

2.4 Teemaverstaat

Kehittämisryhmien asettamien tavoitteiden pohjalta vuoden 2009 kehittämistoimintaan priorisoitiin johtoryhmän päätöksellä kolme teemaa, joiden pohjalta käynnistyvistä työryhmistä käytetään nimitystä teemaverstaat. Teemaverstaiden toiminnan tavoitteena on kehittämistyön tehostaminen seuraavin menetelmin:

- Kehittämysyksikkö - hanke sekä muut yhteistyötahot tukevat kunnissa tehtävää lasten, nuorten ja perheiden parissa tehtävää perustyötä
- menetelminä mm. workshop-työskentely, kohdennetut koulutukset, vertaistapaamiset, seminaarit, työpajat, asiantuntijoiden konsultaatiot sekä tutkimuspajat kuntien tarpeiden mukaisesti

Kuvio 3: Vuonna 2009 toimivat teemaverstaat ARVO – hankkeessa sekä niiden toimintaan sitoutuneet kunnat

LAPSUUDEN HYVINVOINNIN TEEMAKOHTAISET KEHITTÄMISVERSTAAT LÄNSI- JA KESKI-UUDELLAMAALLA VUONNA 2009

<p>1. Ehkäisevä lastensuojelu peruspalveluissa</p> <p>KERAVA RAASEPORI NURMIJÄRVI LOHJA KIRKKONUMMI VIHTI SIUNTIO TUUSULA</p>	<p>2. Avoimen / matalan kynnyksen toimintamallien kehittäminen</p> <p>JÄRVENPÄÄ VIHTI KERAVA SIUNTIO NURMIJÄRVI TUUSULA MÄNTSÄLÄ RAASEPORI</p>	<p>3. Moniammatillisen kasvatuskumppanuus- ajattelun vahvistaminen</p> <p>JÄRVENPÄÄ SIUNTIO KERAVA NURMIJÄRVI LOHJA KARJALOHJA RAASEPORI</p>
--	---	---

2.5 Kuntatyöryhmät

Hankkeeseen osallistuvat kunnat ovat nimenneet kunnan sisäisen kuntatyöryhmän, jossa on edustettuna poikkihallinnollisesti ja laaja-alaisesti lapsuuden hyvinvointiin vaikuttavat toimialat sekä kuntakohtaisesti järjestöjen ja seurakuntien edustajia. Kuntatyöryhmä on nimetty kunnassa jo olemassa olevan poikkihallinnollisen työryhmän mukaisesti, vahvistamalla olemassa olevaa työryhmää tai perustamalla uusi poikkihallinnollisesti edustettu työryhmä.

Kuntatyöryhmän tavoitteena on kunnan sisäisen moniammatillisen yhteistyön tehostaminen, organisaatioiden selkeyttäminen ja tiedon jakaminen, päättäjien sitouttaminen sekä ARVO – hankkeen kuntatyöryhmänä toimiminen. ARVO – hankkeelle oleellista on muodostaa selkeät tiedottamisen väylät jokaiselle toimialasektorille, kunnan sisäinen lapsuuden hyvinvointiin liittyvän kehittämisen aktiivinen päivittäminen ja ylläpitäminen, kehittämissyöryhmien ja teemaverstaisten sisältöihin perehtyminen ja tämän pohjalta kunnan osallisuuden vahvistaminen kehittämissyöryhmien ja teemaverstaisten työskentelyyn sekä koulutustarjontaan liittyvien tehtävien hallinta.

4 HANKKEEN KEHITTÄMISTOIMINTA- JA AIKATAULUTUS

Hankkeen toiminnan aikataulutusta pyrkii noudattamaan hankesuunnitelmaan laadittua aikataulutusta suhteutettuna tavoitteisiin (ks. liite 4). Aikataulussa tulee huomioida hankkeen aloituksen viivästyminen.

LOKAKUU - JOULUKUU 2007

- Hankkeen henkilöstö aloitti työskentelyn lokakuussa 2007
- Johto- ja ohjausryhmän työskentelyn käynnistäminen
 - Johtoryhmän ensimmäinen kokous 24.10.2007
 - Ohjausryhmän ensimmäinen kokous 1.11.2007
- Toimintasuunnitelman luonnoksen laadinta

- **KUNTAKOHTAISTEN KEHITTÄMISTARPEIDEN KARTOITUS (HAASTATTELUT)**
 - Teemahaastattelun keinoin selvitetään kuntien asiantuntijaryhmiltä lapsuuden hyvinvointiin vaikuttavia näkökulmia mm. kuntastrategioihin, olemassa oleviin hankkeisiin ja rakenteisiin, henkilöstön osaamiseen, koulutuksen tarpeeseen ja työnohjaukseen peilaten. Haastattelun avulla selkeytetään hankkeen mukanaan tuomaa vaikuttavuutta kokonaisvaltaiselle lapsuuden hyvinvoinnin toteutumiselle kunnissa.

- Kuntakohtaisten kehittämistarpeiden tiedon kokoaminen ja edelleen analyysin tuottaminen johto- ja ohjausryhmien käsittelyyn.

TAMMIKUU - HEINÄKUU 2008

- **Johtoryhmän kokoukset:** 16.1.2008, 6.3.2008 (yhteinen ohjausryhmän kanssa) ja 20.5.2008
- **Ohjausryhmän kokoukset:** 28.1.2008, 26.2.2008, 6.3.2008 (yhteinen johtoryhmän kanssa), 14.4.2008, 12.5.2008 ja 9.6.2008
- Hankkeen taloushallintoa koskeva kokous 6.2.2008
- Haastatteluaineistosta kootun tiedon pohjalta johtopäätösten teko johto- ja ohjausryhmissä

- **Johtoryhmän kokouksessa 16.1.2008 asetetut linjaukset hankkeelle:**
 - ❖ Pysyvän kehittämissyksikön toimintaedellytysten selvittäminen
 - ❖ Poikkisektorisen rakenteen vahvistaminen hallinnon tasolla sekä johtamisen rakenteiden vahvistaminen
 - ❖ Tiedon kokoaminen, tuottaminen ja jakaminen (tutkimustieto, asiantuntijatieto ja hiljainen tieto)
 - ❖ Peruspalveluiden vahvistaminen (vaikuttavat toimintakäytännöt, ennaltaehkäisevä elementti)

- Tiedotus- ja viestintäsuunnitelman laadinta ja käyttöönotto
- Koulutus- ja tapahtumakalenterin käyttöönotto hankkeen www-sivuilla tiedottamisen tukena
- Hankkeen tavoitteiden täsmentäminen ja konkretisointi
- Arvioinnin täsmentäminen sekä arviointisuunnitelman laadinta

- **Johto- ja ohjausryhmän 6.3.2008 kokouksessa päätetyt hankkeen toiminnot keväällä 2008:**
 - Kuntatyöryhmien työskentelyn käynnistyminen
 - Johto- ja ohjausryhmien työskentelyn jatkuminen

(jatkuu seuraavalla sivulla)

- Kehittämisryhmien käynnistäminen huhti - kesäkuussa 2008
 - Pysyvän lapsuuden hyvinvoinnin kehittämissyksikön toimintaedellytyksiä selvittävä kehittämisryhmä (Kokoukset 6.5.2008 ja 17.6.2008)
 - Poikkisektorisen rakenteen vahvistamisen kehittämisryhmä (Kokous 4.6.2008)
 - Lasten ja nuorten psykososiaalisten palveluiden kehittämisryhmä (Kokous 29.5.2008)
 - Osallisuuden ja kasvatuskumppanuuden kehittämisryhmä (Kokous 28.5.2008)
 - Ruotsinkielisen toiminnan kehittämisryhmä (Kokoukset 17.4.2008 sekä 4.6.2008)

- Tutkimus- ja oppilaitosyhteistyön käynnistäminen, sekä oppilaitosverkostojen vahvistaminen ja yhteisten tavoitteiden täsmentäminen
- Koulutuskokonaisuuksien suunnittelu ja käynnistäminen
- Hankkeen tietopankin perustaminen www-sivuille
- Arviointisuunnitelman täsmentäminen / jatkuva arviointi kaikissa organisaatioryhmissä

ELOKUU - JOULUKUU 2008

- **Johtoryhmän** kokoukset: 11.9.2008, 23.10.2008 sekä 12.12.2008

Kokouksissa käsitellyjä asioita ovat olleet mm.

- Kehittämis- ja kuntatyöryhmien työskentely
- Tavoitteiden täsmentyminen
- Koulutussuunnittelu
- Arviointisuunnitelman hyväksyminen
- Hankkeen talouden seuranta
- Teemojen mukainen kehittämistyön verkostoituminen ja siihen liittyvien sopimusten hyväksyminen
- Teemakohtaisen kehittämistyön tiivistäminen vuodelle 2009
- Kehittämistoiminnan jatkuvuuden varmistaminen marraskuusta 2009 alkaen
- Itsearviointi

- **Ohjausryhmän** kokoukset: 25.8.2008, 29.9.2008, 27.10.2008 sekä 15.12.2008

Kokouksissa käsiteltyjä asioita ovat olleet mm.

- Kehittämisyhmien työskentely ja tavoitteiden asettelu
- Hankkeen tuki kuntien sisäiselle organisoitumiselle
- Tiedottamisen tehostaminen
- Koulutussuunnittelu
- Kehittämistoiminnan priorisoitumisen edut ja haasteet – verkostoituva ARVO
- Itsearviointi

- **Pysyvän kehittämissyksikön toimintaedellytyksiä selvittävän kehittämissryhmän** kokoukset 25.8.2008, 22.9.2008, 29.10.2008 sekä 24.11.2008

Kokouksissa käsiteltyjä asioita ovat olleet mm.

- Pysyvän kehittämistoiminnan tehtävien sekä sisällöllisten kokonaisuuksien ja toimintatapojen määrittely marraskuusta 2009 alkaen
- Asiakaslähtöisyyden määrittely lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvoinnin ja osallisuuden kehittämistoiminnassa
- Kehittämistoiminnan rakenne ja organisaatiomalli
- Kuntien sitoutuminen kehittämistoiminnan jatkuvuuteen
- Kehittämistoiminnan riskit ja riskien hallinta
- KASTE-ohjelman mukaisen lapsuuden hyvinvoinnin kehittämistoiminnan toteutuminen Länsi- ja Keski-Uudellamaalla
- Länsi- ja Keski-Uudenmaan alueellisen kehittämisverkoston suunnitelman integroituminen osaksi Etelä-Suomen LAPSEN ÄÄNI – kehittämiskokonaisuuteen
- Itsearviointi

Kehittämissryhmän työskentelyn tuloksena on tuotettu Länsi- ja Keski-Uudenmaan LAPSEN ÄÄNI – kehittämisverkoston suunnitelma vuosille 2009 – 2013. Rahoitusta haetaan osana Etelä-Suomen LAPSEN ÄÄNI – kehittämiskokonaisuutta KASTE – ohjelmasta 11/ 2009 – 10/2011 väliselle ajalle. Rahoituspäätös saadaan STM:stä 28.2.2009 mennessä.

- **Poikkisektorisen rakenteen vahvistamisen kehittämissryhmän** kokoukset 28.8.2008, 24.9.2008, 30.10.2008, sekä 3.12.2008

Kokouksissa käsiteltyjä asioita ovat olleet mm.

- Kehittämissryhmän perustehtävän ja tavoitteiden määrittely
- Koulutussuunnittelu: salassapitovelvollisuus – koulutus
- Moniammatillisen yhteistyön ja oppilashuollon rakenteiden kehittäminen peruspalveluissa – tavoitteen mukaisesti kuntakohtaisia esittelyjä
- Yhteisen hyvien käytäntöjen – karttamallin työstäminen tiedon jakamisen välineenä (käytössä internetsivuilla)

- Verkostoituvan kehittämistyön käynnistyminen sekä kehittämisryhmän roolin täsmentäminen
- Itsearviointi
- **Lasten ja nuorten psykososiaalisten palveluiden kehittämisryhmän** kokoukset 6.8.2008, 4.9.2008, 9.10.2008, 6.11.2008 sekä 4.12.2008.

Kokouksissa käsitellyjä asioita ovat olleet mm.

- Koonti kuntien lasten ja nuorten psykososiaalisista palveluista, kehittämisen mahdollisuuksista sekä haasteista
- Tavoitteiden täsmentäminen
- Koulutussuunnittelu – kriisikoulutus kouluttajakoulutuksen toteuttaminen yhteistyössä Laurea-ammattikorkeakoulun kanssa
- Hyvät käytännöt – esittelyä mm. Nurmijärven nuorisoneuvolatoimintaan tutustuminen
- Käsitteen määrittely: avoimen / matalan kynnyksen palvelut (erityisesti kehittämistoiminnan näkökulmasta)
- Avoimen / matalan kynnyksen palvelujen kartoitus hankkeessa mukana olevissa kunnissa yhteistyössä Diakonia-ammattikorkeakoulun kanssa
- Kehittämisryhmien dialogin vahvistaminen
- Itsearviointi
- **Osallisuuden ja kasvatuskumppanuuden kehittämisryhmän** kokoukset 5.8.2008, 2.9.2008, 7.10.2008, 4.11.2008 sekä 1.12.2008.

Kokouksissa käsitellyjä asioita ovat olleet mm.

- Koonti kuntien menetelmistä tukea lasten, nuorten ja lapsiperheiden osallisuutta ja kasvatuskumppanuuden näyttäytymisestä sekä niiden kehittämisen mahdollisuuksista ja haasteista
- Tavoitteiden täsmentäminen
- Kunnista tulleiden opinnäytetyöaiheiden koordinointi oppilaitoksille oppilaitosedustuksen (Metropolia ammattikorkeakoulu) kautta.
- Käsitteen määrittely: moniammatillinen kasvatuskumppanuus
- Koulutussuunnittelu
 1. Johdatus moniammatillisen kasvatuskumppanuuteen - luennot
 2. Vertaisryhmäohjaajakoulutus
- Ulkopuolisen asiantuntijuuden hyödyntäminen perhekeskustoiminnan kehittämisessä hankkeen kustantamana
- Yhteistyö Stakesin (Marjatta Kekkonen) kanssa moniammatillisen kasvatuskumppanuuden kehittämisessä
- Kehittämisryhmän toiminnan tavoitteiden ja roolin täsmentäminen verkostoituvassa ARVOssa
- Itsearviointi

- **Ruotsinkielisen toiminnan kehittämisryhmän** kokoukset 16.9.2008 sekä 11.11.2008.

Kokouksissa käsitellyt asioita ovat olleet mm.

- Kuntatyöryhmyöskentely ruotsinkielisen toiminnan näkökulmasta
 - Ruotsinkielisen koulutuksen toteutuminen ja mahdollisuudet
 - Sosiaalityöntekijöiden pätevyitysmiskoulutustarpeen kartoitus Länsi-Uudellamaalla yhteistyössä Helsingin yliopiston svenska social- och kommunalhögskolanin kanssa
 - Vanhemmuuden tukeminen vertaisryhmätoiminnan avulla – yhteistyö Folkhälsanin kanssa
- **Tutkimus- ja oppilaitosyhteistyön** vahvistaminen
 - Opinnäytetöiden koordinointi kunnista oppilaitoksille
 - ARVO- hanke hallinnollisen harjoittelun suorittamispaikka
 - Palvelukartoituksen toteuttaminen yhteistyössä Diakonia-ammattikorkeakoulun (Järvenpää) kanssa opiskelijoiden TTJ-harjoitteluna ja opinnäytetyönä
 - Oppilaitosedustus:
 - Metropolia ammattikorkeakoulu 7.10.2008 alkaen osallisuuden ja kasvatuskumppanuuden kehittämisryhmä
 - Diakonia-ammattikorkeakoulu / Järvenpää 4.12.2008 asti lasten ja nuorten psykososiaalisten palveluiden kehittämisryhmä
- **Johtamiskoulutusten käynnistäminen (prosessikoulutukset ylimmälle johdolle, keskijohdolle sekä lähiesimiehille)**

1. Poikkihallinnollisten rakenteiden kehittäminen ja johtaminen

Tavoite: Tukea seudullisia/ alueellisia lapsuuden hyvinvointia edistäviä *johtamis- ja kehittämisrakenteita*, jotka palvelevat kunnissa ja kuntien välillä tehtävää kehittämistyötä ja hyvinvointipalveluiden johtamista. Lisäksi hyödynnetään kuntien kehittämistyössä ja hankkeissa saatuja tuloksia jakamalla niitä eteenpäin.

2. Moniammatillinen ja monisektoraalinen yhteistyö ja johtaminen

Tavoite: Tavoitteena on *henkilöstöjohtamisen* vahvistaminen moniammatillisen työn kontekstissa. Lisäksi hyödynnetään kuntien kehittämistyössä ja hankkeissa saatuja tuloksia jakamalla niitä eteenpäin

- ”Lapsuuden arvokas arki – ARVO” - väliseminaari 13.11.2008 hankkeen toimijoille:
 - Arvon toimijaverkosto esittäytyminen
 - Luennoitsijat
 - *Lasten ja nuorten palvelujen tilaajapäällikkö Markku Rimpelä*, Hämeenlinnan kaupunki
 - Aihe: Lapsi palvelutuotannon keskiössä
 - *Sosiaalipsykologian professori Anja Riitta Lahikainen*, Tampereen yliopisto
 - Aihe: Lasten subjektiivisen hyvinvoinnin arvioinnista tutkimuksen valossa
 - Esittely
 - *Tutkimusjohtaja Mikko Kesä*, Innolink Research Oy
 - *Tutkija (YM) Jukka Vehviläinen*, DiaLoog-tutkimuspalvelut
 - Aihe: Moniammatillisia ja poikkisektorisia näkemyksiä lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointipalveluiden nykytilasta ja tulevaisuuden kehittämishaasteista KUUMA++ - kuntien alueella; tutkimustulokset

TAMMIKUU - LOKAKUU 2009

- Johtoryhmän 12.12.2008 tehdyn linjauksen mukaisesti kehittämisteemojen mukaisten **teemaverstaiden työskentely**
 - I. Ehkäisevä lastensuojelu peruspalveluissa
 - kokoontumiset 15.1.09, 4.3.09, 25.3.09 sekä 6.5.09 (sähköpostitse)
 - Tavoite:
Kunta- ja seutukohtaisten lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmien prosessointi
 - Toimenpiteet:
 1. Seudullisen Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman valmistumisen seuranta
 2. Seudullisten hyvinvointisuunnitelmien tiedonvaihdon foorumien järjestäminen Keski-Uudellamaalla 22.9.2009 ja Länsi-Uudellamaalla 24.9.2009. Teemoina suunnitelman toimeenpano sekä seuranta ja arviointi

- II. Avoimen / matalan kynnyksen toimintamallien kehittäminen
- Kokootumiset 4.2.09, 11.3.09, 25.3.09 ja 13.5.09
 - Tavoitteet:
 1. Tiedon koonti olemassa olevista toimintamalleista sekä kehittämistarpeista
 2. Tiedon jakaminen erilaisten matalan kynnyksen toimintamallien toteuttamisesta
 - Toimenpiteet:
 1. Kartoituksen toteuttaminen lasten, nuorten ja lapsiperheiden avoimen ja matalan kynnyksen palveluista ja kehittämistarpeista Keski- ja Länsi-Uudenmaan alueella yhteistyössä Diakonia - ammattikorkeakoulun kanssa
 2. Kokousten yhteydessä vierailut/ tutustumiset kunnissa toteutettaviin toimintamalleihin

III. Moniammatillisen kasvatuskumppanuusajattelun vahvistaminen

- Kokootumiset 12.1.09, 9.2.09, 25.3.09 sekä 28.4.09
 - Tavoitteet:
 1. Moniammatillisen kasvatuskumppanuuden hyvien käytäntöjen jakaminen
 2. Kuntakohtainen kehittämistyö
 - Toimenpiteet:
 1. Hyvät käytännöt moniammatilliseen kasvatuskumppanuuteen – tapahtuma (1.9.2009 Järvenpäässä): Teemapajoja konkreettisista tavoista toteuttaa moniammatillista kasvatuskumppanuutta.
 2. Moniammatillisen kasvatuskumppanuuden kehittämisen valmistelu kuntakohtaisena kehittämistyönä toteutettuna ja räätälöitynä yhteistyössä Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen kanssa.
- Ruotsinkielisen toiminnan kehittämisryhmä
 - Kokoukset 22.1.2009 ja 25.8.2009
 - Johtamiskoulutusten jatkuminen (prosessikoulutukset ylimmälle johdolle, keskijohdolle sekä lähiesimiehille) Ks. edellä.
 - **Sisällöllisen koulutusten toteuttaminen**

Kehittämisryhmien työskentelyyn pohjautuvat koulutussisällöt vuonna 2009:

□ Poikkisektorisen rakenteen vahvistaminen

Salassapitovelvollisuus- luennot

- *Tavoite:* Tiedon lisääminen aiheesta ”salassapitovelvollisuus lasta koskevassa moniammatillisessa yhteistyössä” - yhteistyön edut ja haitat
- *Luentopäivät:*
 - Esimiehille 2.3.2009
 - Perushenkilöstölle Keski-Uudellamaalla 1.4.2009 ja 8.9.2009
 - Perushenkilöstölle Länsi-Uudellamaalla 23.4.2009 ja 15.9.2009

- Lasten ja nuorten psykososiaalisten palveluiden kehittäminen

Kriisikoulutus- kouluttajakoulutus

- *Tavoite:* Peruspalveluissa kehittää valmiuksia kohdata ja tukea lapsia / nuoria kriisitilanteissa (elämäkriisit & traumaattiset kriisit). Oppimisessa korostuu moniammatillinen työote. Opitaan menetelmiä kouluttajana toimimiseen aikuispedagogiikan näkökulmasta.
- *Koulutusaika:* 10.2. – 6.10.2009 (12 pv + loppuseminaari)
- *Kohderyhmä:* Kuntien lasten, nuorten ja lapsiperheiden parissa työskentelevä perushenkilöstö, jolla koulutuksen jälkeen valmiudet kouluttaa kuntien henkilöstöä.

- Osallisuuden ja kasvatuskumppanuuden kehittäminen

Johdatus moniammatilliseen kumppanuteen – luennot

- *Tavoite:* Kasvatuskumppanuusajattelun vahvistaminen sosiaali-, terveys- ja sivistystoimissa.
- *Luentopäivät:* Keski- Uudellamaalla 13.1.2009 ja 6.2.2009
Länsi – Uudellamaalla 14.1.2009, 5.2.2009 ja
12.2.2009 (ruotsinkielinen luento)
- *Kohderyhmä:* Kuntien lasten, nuorten ja lapsiperheiden parissa työskentelevä perushenkilöstö.

Vertaisryhmäohjaajakoulutus

- *Tavoite:* Vahvistaa henkilöstön osaamista vertaisryhmien ohjaamisessa
- *Koulutusaika:* 21.1. – 7.5.2009 Keski-Uudellamaalla (5 pv)
29.1. – 14.5.2009 Länsi-Uudellamaalla (5 pv)
- *Kohderyhmä:* Kuntien lasten, nuorten ja lapsiperheiden parissa työskentelevä perushenkilöstö, jolla koulutuksen jälkeen on valmiudet toimia vertaisryhmäohjaajina.

- LAPSEN ÄÄNI – kehittämisverkoston rahoituksen varmistuminen 27.2.2009
 - ❖ Kuntien sitoutuminen lautakuntiensa päätöksellä LAPSEN ÄÄNI - kehittämisohjelmaan kehittämisryhmän esityksen pohjalta sekä johtoryhmän linjauksen mukaisesti.
 - ❖ Yhteistyö käynnistyvän LAPSEN ÄÄNI – kehittämisohjelman ja – kehittämisverkoston kanssa
- Johto- ja ohjausryhmän työskentelyn jatkuminen
 - Johtoryhmän kokous 11.2.2009
 - Ohjausryhmän kokoukset 10.2.2009 ja 9.3.2009
 - Johto- ja ohjausryhmän yhteiset kokoukset 29.4.2009, 11.6.2009, 17.9.2009 ja 15.10.2009

- **Yhteistyön vahvistaminen järjestöjen ja seurakuntien kanssa:**
Kumppanuus-foorumi 26.2.2009 yhteistyössä Kuka vaikuttaa – hankkeen kanssa (KUUMA-kunnat ja Hyvinkää)
- Kuntatyöryhmien ja sisällöllisten työryhmien arviointi
- Loppuseminaari 8.10.2009
- Loppuraportti ja – arviointi

VUODEN 2009 MARRASKUUSTA ALKAEN

KASTE-ohjelman mukaisen LAPSEN ÄÄNI – kehittämiskokonaisuuden käynnistyminen Etelä-Suomessa mahdollistaa lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvoinnin ja osallisuuden kehittämisen Länsi- ja Keski-Uudellamaalla mm. ARVO-hankkeen sekä muiden kehittämistarpeiden pohjalta nousseiden teemojen mukaisesti.

Yhteinen kehittämiskokonaisuus Etelä-Suomen alueella mahdollistaa puitteet pysyväälle tutkimus-, koulutus- ja kehittämisareenalle.

5 TIEDOTTAMINEN

Hankkeen toimintaan ja sisältöön liittyvää tietoa on viety Sosiaalitaidon www-sivuille osoitteeseen www.sosiaalitaito.fi hankkeet→ sidosryhmähankkeet→ lasten- ja perheiden palvelut alle.

Tiedottamis- ja viestintäsuunnitelma on luettavissa www – sivuilla osoitteessa http://www.sosiaalitaito.fi/sidosryhma_arvo_esittely.asp

Tiedottamisen tukena hankkeessa käytetään koulutus- ja tapahtumakalenteria, jota päivitetään jatkuvasti hankkeen www-sivuille.

6 RAPORTOINTI JA ARVIOINTI

Hankkeen etenemisestä raportoidaan systemaattisesti hankeraportoinnin keinoin (toiminta, talous) säännöllisesti sekä kuntien ohjauselimille että hankkeen johto- ja ohjausryhmille.

Hankkeen arviointi tapahtuu säännöllisesti johto-, ohjaus- ja kehittämissyhmien keskustelun kautta sekä systemaattisin itsearviointin menetelmin. Yhteistyöprosessissa toteutettava itsearviointi raportoidaan säännöllisesti johto- ja ohjausryhmille hankkeen aikana. Arvioinnista on tehty tarkempi suunnitelma vuoden 2008 kevään aikana, jossa määritellään arvioinnin toteuttamisen tavat (mm. ulkopuolinen arviointi, itsearviointi).

Hankkeen asiantuntijat sekä yhteistyötahot tuottavat hankkeen aikana mm.

- materiaalia ohjausjärjestelmän käyttöön
- arviointiraportteja (sisällölliset teemat ym.)
- sisältö-, substanssi- ja teemakohtaisia selvityksiä, katsauksia ja raportteja
- opinnäytetöitä
- loppuraportti

Liite 1

Johtoryhmän jäsenet ja varajäsenet:

Katri Kalske , vs. sivistysjohtaja, Lohja varajäsen Kuusimurto Merja, varhaiskasvatuspäällikkö, Lohja	puheenjohtaja
Ranta Jouko , sosiaali- ja terveystoimi/osastopäällikkö, Järvenpää	varapuheenjohtaja
Etholén – Rönnberg Merja , sosiaalipalvelupäällikkö, Kirkkonummi varajäsen Santavuori Raili, päivähoitopäällikkö, Kirkkonummi	
Herola Mervi , perhe- ja sosiaalipalveluiden päällikkö, Nurmijärvi varajäsen Laiho Olli, verkostotyön koordinaattori, Nurmijärvi	
Klami Päivi , kehittämispäällikkö, Tuusula	
Kolehmainen Virpi , nuorisoasiain päällikkö, Mäntsälä varajäsen Sihlman Erja, päivähoiton päällikkö, Mäntsälä	
Lehikoinen Kirsti , päivähoiton esimies, Vihti	
Mannström Birgitta , päivähoiton ohjaaja, Inkoo varajäsen Nyman Robert, sivistystoimen johtaja, Inkoo	
Rautiainen Anneli , päivähoiton johtaja, Kerava varajäsen Valtonen Päivi, liikuntatoimen johtaja, Kerava	
Salmi Merja , toimitusjohtaja, Sosiaalitaito varajäsen Heino Petteri, kehittämispäällikkö, Sosiaalitaito	
Toiviainen Hilikka , päivähoiton johtaja, Hyvinkää varajäsen Nummikoski Saira, sosiaalihuollon johtaja, Hyvinkää	
Vesiluoma Anu , varhaiskasvatusjohtaja, Siuntio varajäsen Kalske Katri, sivistystoimenjohtaja, Siuntio	
Österberg Göthe , suunnittelija, Raasepori varajäsen Lindström Berndt-Johan, opetuspäällikkö, Raasepori	

Liite 2

Ohjausryhmän jäsenet ja varajäsenet:

- Laiho Olli**, verkostotyön koordinaattori, Nurmijärvi puheenjohtaja
varajäsen Herola Mervi, perhe- ja sosiaalipalveluiden päällikkö, Nurmijärvi
- Pekkarinen – Keto Sirkku**, sosiaalityön päällikkö, Kirkkonummi varapuheenjohtaja
varajäsen Savikuja Seppo, nuorisotoimenjohtaja, Kirkkonummi
- Gustafsson Kirsi**, perhepalvelupäällikkö, Vihti / Karviainen
varajäsen Kirsi Palva-aho, päiväkodin johtaja, Vihti
- Heino Petteri**, kehittämisspäällikkö, Sosiaalitaito
varajäsen Salmi Merja, toimitusjohtaja, Sosiaalitaito
- Karvonen Tuija**, perheneuvola/sosiaalityöntekijä, Mäntsälä
- Kauppinen Eeva**, johtava ylihoitaja, Hyvinkää
varajäsen Vuolanko Johanna, psykologi, Hyvinkää
- Kuusimurto Merja**, varhaiskasvatuspäällikkö, Lohja
varajäsen Tommila Eija, johtava osastonhoitaja, Lohja
- Leino Heli**, päivähoidon ohjaaja, Kerava
varajäsen Rotola – Pukkila Mika, lapsipsykologi, Kerava
- Lundqvist Veronica**, koulukuraattori, ruotsinkielisen toiminnan yhdyshenkilö, Kirkkonummi
- Ostrow Janna**, perheohjaaja, Siuntio / LOST
- Pölkki Taija**, varhaiskasvatusohjaaja, Järvenpää
- Ruuskanen Katja**, perhetyöntekijä, Inkoo / LOST
varajäsen Kainulainen Jenni, lastentarhanopettaja, Inkoo
- Wikström Märta**, päivähoitopäällikkö, Raasepori
varajäsen Malmén Maj-Britt, terveydenhoitaja, Raasepori

Liite 3

Keskeiset yhteistyötahot ja sidosryhmät

Kehittämisyksikön suunnittelua ja organisoitumista valmistelemaan perustetaan yhteistyöareena, johon kutsutaan keskeiset toimijat.

- **Länsi- Keski-Uudenmaan kunnat (13)**
- **Sosiaalialan osaamiskeskus Sosiaalitaito**
- **Ab det Finlandssvenska kompetenscentret inom det sociala området FSKC**
- **Sosiaali- ja terveysministeriö, Opetusministeriö, muut ministeriöt**
- **Terveystieteiden tutkimuskeskus THL**
- **Opetushallitus**
- **Sosiaalialan osaamiskeskusverkostot**
- **Kehittämisyksiköiden verkosto**
- **Lasten ja lapsiperheiden järjestöt sekä nuorisojärjestöt (mm. MLL, Folkhälsan)**
- **Palveluiden tuottajia ja instituutteja**

Hankeessa pyritään tiiviiseen yhteistyöhön lapsuuden hyvinvoinnin kannalta oleellisten oppilaitosten ja koulutustahojen kanssa. Yhteistyömuotoja ovat mm. opinnäytetyöt, työelämän kehittämishankkeet ja oppimistehtävät. Yhteistyö eri oppilaitosten ja koulutustahojen kanssa käynnistetään vuoden 2008 alussa, jonka jälkeen voidaan tarkentaa yhteistyön tavoitteita ja sisältöjä.

- **Ammattikorkeakoulut**
 - mm. **Diakonia-ammattikorkeakoulu**
 - Laurea-ammattikorkeakoulu**
 - Metropolia**
- **Helsingin yliopisto**
 - Svenska social- och kommunalhögskolan**
- **Tampereen yliopisto**

